

Marian Płachecki

"Ucieczka Stanisława Lema", Małgorzata Szpakowska, "Teksty" z.3 (1972) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 164

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) SZPAKOWSKA Małgorzata: Gombrowicz - teoretyk sztuki. "Teksty" 1972 nr 2, s. 75-96.

Autorka przedstawia zapisane w "Dzienniku" sądy Gombrowicza o sztuce: refleksje pisarza nad nieautentycznością współczesnego malarstwa, muzyki, literatury - nad sztuką zagrożoną postępującą instytucjonalizacją. Nieautentyczność ta, zdaniem Gombrowicza, dotyka zarówno twórców, obciążonych zobowiązaniami narodowymi i ideologicznymi, jak odbiorców, poddanych presji grupy, jej opinii i mód, gdy tymczasem sztuka winna być dziedziną swobodnej autorskiej ekspresji. W zakończeniu autorka zwraca uwagę na zbieżności koncepcji Gombrowicza z katastrofizmem Witkacego.

BP/46/47

M.P.

(I) SZPAKOWSKA Małgorzata: Ucieczka Stanisława Lema. "Teksty" 1972 z. 3, s. 75-90.

Autorka zajmuje się zróżnicowaną gatunkowo twórczością Lema jako konsekwencją jego postawy filozoficznej. Diagnoza stanu kultury współczesnej, opanowującej biologiczne determinanty człowieka i dlatego zdanej na samą siebie, dyktuje temu pisarzowi wymagania wobec science-fiction. Gatunek ów ma sformułować całościową propozycję kultury, usuwając dzięki temu sprzeczność między postępowaniem technologicznym a narastającym współcześnie "rozchwianiem wartości" w kulturze. Misji tej nie spełniła, zdaniem Lema, istniejąca literatura science-fiction, a także - jego własne utwory, mimo zawartych w nich zalet myślowych i artystycznych. Odpowiedzi na pytanie o przyczyny tego niepowodzenia szuka w "Filozofii przypadku" Lem-teoretyk literatury.

BP/46/48

M.P.